

**EXAMENUL NAȚIONAL DE DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT
2018**

**Probă scrisă
LIMBA ȘI LITERATURA MAGHIARĂ**

Varianta 2

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 4 ore

SUBIECTUL I

(60 de puncte)

Olvassa el figyelmesen a következő balladát, majd válaszoljon a kérdésekre/oldja meg a feladatokat!

Arany János: Szondi két apródja

*Felhőbe hanyatlott a drégeli rom,
Rá visszasút a nap, ádáz tusa napja;
Szemközt vele nyájas, szép zöld hegy-orom,
Tetején lobogós hadi kopja.*

*Két ifiu térdel, kezökben a lant,
A kopja tövén, mintha volna feszület.
Zsibongva hadával a völgyben alatt
Ali győzelem-ünnepet ület.*

*„Mért nem jön a Szondi két dalnoka, mért?
Bülbül-szavu rózsák két menyeyi bokra?
Hadd fűzne dalokból gyöngysorba fűzért,
Odaillót egy huri nyakra!”*

*„Ott zöldel az ormó, fenn zöldel a hant
Zászlós kopiával a gyaur basa sírján:
Ott térdel a gyöngypár, kezében a lant,
És pengeti, pengeti, sírván:”*

*...S hogy feljöve Márton, az orosz pap,
Kevély üzenettel a bőszi Ali küldte:
Add meg kegyelemre, jó Szondi, magad!
Meg nem marad itt anyaszülte.*

*„Szép úrfiak! immár e pusztá halom,
E kopja tövén nincs mér' zengeni többet:
Jertek velem, ottlenn áll nagy vigalom,
Odalenn vár mézizü sörbet. -”*

*Mondjad neki, Márton, im ezt felelem:
Kegyelmet uradtól nem vár soha Szondi,
Jézusa kezében kész a kegyelem:
Egyenest oda fog folyamodni.*

*„Serbet, füge, pálma, sok déli gyümölcs,
Mit csak terem a nagy szultán birodalma,
Jó illatu fűszer, és drága kenőcs...
Ali győzelem-ünnepe van ma!”*

*„Szép úrfiak! a nap nyugvóra hajolt,
Immár földi vállát bíborszínű kaftán,
Szél zendül az erdőn, - ott leskel a hold:
Idekinn hideg éj sziszeg aztán!”*

*A vár piacára ezüstöt, aranyt,
Sok nagybecsü marhát máglyába kihordat;
Harcos paripái nyihognak alatt:
Szügyeikben tört keze forgat.*

*„Aztán - no, hisz úgy volt! aztán elesett!
Zászlós kopiával hős Ali temette;
Itt nyugszik a halmon, - rövid az eset -;
Zengjétek Alit ma helyette!”*

*Két dalnoka is volt, két árva fiú:
Öltözteti cifrán bársonyba puhába:
Nem hagyta cselédit - ezért öli bú -
Vele halni meg, ócska ruhába!”*

*„S küldött Alihoz... Ali dús, Ali jó;
Lány-arcotok' a nap meg nem süti nála;
Sátrában alusztok, a szélkül is ó:
Fiaim, hozzá köt a hála!”*

*Hogy vítt ezerekkel! hogy vítt egyedül!
Mint bástya, feszült meg romlott torony alján:
Jó kardja előtt a had rendre ledül,
Kelevéze ragyog vala balján.*

*„Ruszttem maga volt ő!... s hogy harcola még,
Bár álgyugolyótul megtört ina, térde!
Én láttam e harcot!... Azonban elég:
Ali majd haragunni fog érte.”*

*Mint hulla a hulla! veszett a pogány,
Kő módra befolyván a hegy menedékét:
Ő áll a halála vérmosta fokán,
Diadallal várta be végét.*

*Hadd zúgjon az álgyu! pogány Ali mond,
És pattog a bomba, és röpked a gránát;
Minden tüzes ördög népet, falat ont:
Töri Drégel sziklai várát*

*„Eh! vége mikor lesz? kifogytok-e már
Dícséretiből az otromba gyaurnak?
Eb a hite kölykei! vesszeje vár
És börtöne kész Ali úrnak.”*

*Apadjon el a szem, mely célba vevé,
Száradjon el a kar, mely őt lefejezte;
Irgalmad, oh Isten, ne légyen övé,
Ki miatt lőn ily kora veszte!*

(1856. június)

- a. Írjon ki a szövegből 3 példát a mássalhangzó törvények különböző eseteire, és nevezze meg azokat! **3 pont**
- b. Írjon ki a szövegből két képzett szót, és nevezze meg a szóelemeket! **2 pont**
- c. Hogyan érvényesülnek a szövegkohézió szemantikai eszközei a fenti szövegben? **7 pont**
- d. Mutassa be a magyar nyelv szófaji kategóriáit! Kijelentéseit a szövegből vett példákkal támassza alá! **8 pont**
- e. Mutassa be a beszédhelyzetet a szöveg alapján! **5 pont**
- f. Ertelmezze a következő szövegrészletet!
*Mondjad neki, Márton, im ezt felelem:
Kegyelmet uradtól nem vár soha Szondi,
Jézusa kezében kész a kegyelem:
Egyenest oda fog folyamodni.* **5 pont**
- g. A fenti balladából kiindulva írjon értekezést körülbelül két oldal terjedelemben a következő címmel: *A múlttól való irodalmi beszéd változatai Arany János balladáiban!* Értekezésében vegye figyelembe a következő szempontokat:
- a korszak irodalomfelfogása
  - a ballada műfajának változatai, Arany műfajteremtése
  - a történelem szerepe az irodalmi beszédben
  - a jelképeség eszközei
  - erkölcsi üzenet
- Az értekezés megfogalmazási módja külön elbírálásban részesül, melynek szempontjai a logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalom- és nyelvhasználat, helyesírás, valamint az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása. A szövegalkotásban nem kell figyelembe venni a szempontok sorrendjét. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást. **30 pont**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Tervezze meg az értékelés lehetséges módozatait egy olyan tanítási egységre vonatkoztatva, melynek témája a műballada! Figyeljen a következő szempontokra:

- az értékelési módszerek, eljárások megnevezése
- a tematikához való igazodás
- helyes módszerválasztás
- a módszerek alkalmazása a didaktikai célnak megfelelően
- kreatív megoldások
- helyes fogalomhasználat, a tudományos ismeretek igényes alkalmazása